herpy

PILGIFTSGRODOR

Yurimaguas Poison Frog

Ameerega hahneli

Ameerega hahneli är en liten, dagaktiv pilgiftsgroda på 17-22 mm med ljusa sidostreck och blå buk, som lever i regnskogens lövlager i stora delar av Amazonas låglandet. Hanen bär grodynglen till rinnande vatten, och grodynglen kräver ström i vattnet. Arten är vanlig i naturen men sällsynt i fångenskap.

Familj: Dendrobatidae Tidigare namn: *Epipedobates hahneli; Dendrobates hahneli*

FAKTARUTA

DJURET

Vuxenstorlek	**17-22 mm** nos-kloaklängd
Livslängd	**6-10 år**
Aktiv	**På dagen**
Levnadssätt	**Marklevande**
Biotop	**Regnskog**
Hudgift i naturen	**Mild**
Hudgift i fångenskap	**Inget** Uppfödda djur. Viltfångade djur kan behålla giftet länge
Svårighetsgrad	**Viss erfarenhet**

SKÖTSEL

Min. terrarium	**50 × 50 × 50 cm** L × B × H för 4 vuxna djur
Temperatur, dag	**23-25 °C**
Temperatur, natt	**19-21 °C**
Luftfuktighet	**65-90 %**
Vatten	**Vattenskål** djup 1-2 cm
UVB	**Valfritt** Fergusonzon 1
Föda	**Insekter och små leddjur (hoppstjärtar, bananflugor)**
Hålls	**Parvis eller i grupp**

AVEL

Fortplantning	**Äggläggande**
Utveckling	**Grodynglen bärs till vatten**
Äggläggning	**På marken**
Könsmogen	**7-12 mån.**
Ägg per läggning	**6-33**
Kläckning	**4-16 dagar**
Larvtid	**55-65 dagar** från kläckning till metamorfos
Larvföda	**Färdigfoder**
Yngelvård	**Vaktar äggen och bär grodynglen**

SKYDD OCH PAPPER

CITES	**Bilaga II**
IUCN	**Livskraftig (LC)**

Om arten

Ameerega hahneli (Boulenger, 1884) är en liten pilgiftsgroda. Hanarna är 17-19 mm och honorna 19-22 mm från nos till kloak. Rygg och lemmar är bruna, finkorniga och med eller utan svarta fläckar. Sidorna är svarta och avgränsade upptill av ett smalt vitt eller gräddfärgat streck från nosen till ljumsken. Buken är blå med ett svart nätmönster, och det finns gulorange fläckar på undersidan av armarna, insidan av underbenen och i ljumsken. Det finns flera lokala former, till exempel 'Nauta', 'Varadero' och 'Yumbatos'.

Arten har tidigare hetat *Dendrobates hahneli* och *Epipedobates hahneli*, och den har blandats ihop med *Ameerega picta*. Det som i dag kallas *A. hahneli* kan dölja flera arter; *Ameerega altamazonica* har redan skilts ut. Artnamnet hedrar samlaren Paul Hahnel.

Som andra arter i släktet *Ameerega* har *A. hahneli* alkaloider i huden, som djuren i naturen får från leddjur i födan. Uppfödda djur som inte får dessa leddjur är inte giftiga. Vildfångade djur räknas som milda: tvätta händerna före och efter kontakt, och rör inte ögon och mun.

Läs mer: Köp av djur: uppfödda djur, vildfångst och transport

Utbredning och livsmiljö

A. hahneli finns i västra och norra Amazonas låglandet i Brasilien, Bolivia, Peru, Ecuador, Colombia, Venezuela, Guyana, Franska Guyana och Surinam. Typlokalen är Yurimaguas vid Río Huallaga i norra Peru.

> **Naturlig utbredning:** Brasilien, Bolivia, Peru, Ecuador, Colombia, Venezuela, Guyana, Franska Guyana och Surinam.

LIVSMILJÖ

Arten lever i låglandets regnskog på skogsbotten, ofta vid nedfallna palmblad, grenar och små gläntor i skogen. Den är dagaktiv och gömmer sig på natten i låg vegetation. Arten är vanlig i större delen av utbredningsområdet, men sällsynt i Guyanaländerna. Klimatet i Amazonas låglandet är varmt och fuktigt hela året med små variationer i temperaturen. Förlust av skog är ett lokalt hot, men beståndet som helhet är stabilt, och arten är inte hotad.

Skötsel

TERRARIET

Det finns bara begränsad kunskap om skötseln av *Ameerega hahneli*, och kraven kan variera mellan de olika formerna och eventuella dolda arter. *Ameerega trivittata* lever i samma del av Amazonas och är bättre känd i fångenskap. *Ameerega bassleri* lever i svalare skog vid bergsfoten och har andra krav.

Ett terrarium på 50 × 50 × 50 cm (längd, bredd, höjd) passar för en liten grupp på fyra vuxna djur. En flytande botten, där överskottsvatten rinner genom ett filterskum till en liten ränna framtill, ser till att botten alltid är dränerad; rännan töms så att det högst står 1 cm vatten. Botten täcks med ett tjockt lager löv av till exempel ek och magnolia med grenar, bark och fruktkapslar ovanpå. Inred med drivved, några små bromelior och bredbladiga växter som *Epipremnum*. Locket ska ha nät, så att luften inte blir stillastående.

TEMPERATUR

Ameerega hahneli behöver 23-25 °C på dagen och 19-21 °C på natten. Lysrör utanför terrariet kan ge både ljus och den nödvändiga värmen. Över 28 °C finns risk för stress; kyl med en fläkt och extra sprayning. Det finns ingen vintervila, men en tre månader lång torrperiod ingår i aveln (se Parning).

Läs mer: Vintervila och årstider

LUFTFUKTIGHET OCH SPRAYNING

Luftfuktigheten ska vara 65-90 %. Spraya eller använd regnsystem tre gånger om dagen med osmosvatten, gärna blandat med lite kranvatten (omkring 15 %), och låt lövlagret torka lite mellan sprayningarna så att det inte bildas mögel. Under torrtiden sprayas bara en gång på morgonen. Luften får inte stå stilla.

Läs mer: Luftfuktighet, sprayning och ventilation

VATTEN OCH VATTENKVALITET

Det ska alltid finnas lite vatten att gå till, till exempel i dräneringsrännan eller en låg vattenskål med 1-2 cm vatten. Under torrtiden töms rännan inte, så att djuren fortfarande har tillgång till vatten.

Grodynglen kräver rinnande vatten och dör i stillastående vatten inom 2-3 dagar. Hanen hittar därför ingen plats att sätta av grodynglen på i ett vanligt terrarium och bär dem på ryggen tills de dör. Grodynglen föds upp i ett litet akvarium med ett filter eller en pump som ger en svag ström (se Ägg och grodyngel).

Läs mer: Uppfödning av grodyngel

LJUS OCH UVB

Ljuset kan vara lysrör eller LED med ett spektrum anpassat för växter i 10-12 timmar. UVB är inte nödvändigt; ett svagt UVB-rör (Ferguson-zon 1) kan användas när det finns gömställen, så att djuren kan dra sig undan ljuset.

Läs mer: Ljus och UVB

UTFODRING

Den lilla bananflugan (*Drosophila melanogaster*) är det viktigaste fodret. Vuxna djur tar också den stora bananflugan (*Drosophila hydei*), men hoppar ofta över den eftersom den är lite för stor. Ge så varierat foder som möjligt: gråsuggor, hoppstjärtar, bladlöss och håvade småinsekter från ängen på sommaren. Utfodra varannan dag med så mycket som djuren äter på ungefär en timme. Damma foderdjuren vid varje utfodring med ett komplett kalk- och vitamintillskott för pilgiftsgrodor, och ge extra A-vitamin en till två gånger i månaden; två gånger om kullarna blir sämre.

Läs mer: Foderdjur: hållning och avel Läs mer: Kalk, vitaminer och tillskott

BETEENDE OCH HANTERING

Arten är dagaktiv och lever på marken, men är mest aktiv tidigt på morgonen och sent på eftermiddagen och kvällen; resten av dagen är den mer skygg. Vid gryning och skymning kallar hanarna nästan oavbrutet, med en lång rad korta pip; lätet under uppvaktningen består bara av tre toner. På natten sitter djuren på bredbladiga växter högt upp i terrariet. I naturen är hanarna revirhävdande, men i terrariet trivs arten i grupper utan tecken på aggression varken mellan hanar eller mellan honor. Pilgiftsgrodor bör inte hanteras; flytta dem med ett rent glas eller en liten behållare vid rengöring.

Avel

KÖNSMOGNAD OCH KÖNSBESTÄMNING

Honorna är något större än hanarna, och hanens läte är det säkraste sättet att känna igen könen. Hanarna börjar kalla när de är omkring sju månader gamla, och de första livskraftiga kullarna kommer omkring ett år efter metamorfosen. Ett par hittas lättast genom att föda upp en liten grupp unga djur tillsammans.

PARNING

Arten leker lätt när temperatur, fukt och djurens hälsa är i ordning. Efterlikna en torrtid från december till februari med bara en sprayning om dagen, och därefter en regntid från mars till november med full sprayning. Under regntiden leker djuren oavbrutet.

ÄGG OCH GRODYNGEL

Honan lägger 6-33 pigmenterade ägg i lövlagret eller i en tom filmburk som ligger på botten, upp till 2-3 kullar i månaden under regntiden. Hanen håller sig vid äggen och skyddar dem. I naturen bär hanen grodynglen till en bäck eller en vattenpuss med strömmande vatten. I terrariet sätter han inte av dem, så äggen tas ut några dagar före kläckningen och läggs i en petriskål med ett par droppar vatten tills grodynglen kläcks. De flyttas därefter med en sked eller pipett till ett litet akvarium med ett filter eller en pump som ger en svag ström, lite fint grus, ekblad och en stor sten som landgång. Byt hälften av vattnet varje vecka så att det finns nog med syre. Grodynglen äter bara algtabletter, inte vanligt fiskfoder. Ett värmeelement behövs inte vid en rumstemperatur på omkring 19 °C.

METAMORFOS

Äggen kläcks efter 4-16 dagar. Grodynglen blir till små grodor efter omkring två månader, beroende på vattentemperaturen. Varmare vatten ger snabbare tillväxt, men ofta problem, eftersom grodynglen växer för fort. Ungarna lämnar nästan alltid vattnet medan de fortfarande har svansen kvar, så håll koll när frambenen bryter fram, och se till att det finns lätt tillgång till land.

UPPFÖDNING AV UNGAR

De nyförvandlade ungarna flyttas till en enkel, ventilerad plastbox under den första månaden, så att det är lätt att hålla ett öga på dem. Luftfuktigheten ska här vara 80-95 %. Efter en månad är svansen borta, och färgerna börjar synas. Ungarna kan bara äta mycket små foderdjur: de minsta hoppstjärtarna, bladlöss och liknande, tills de är omkring tre månader; därefter tar de också den lilla bananflugan. Vid tre månader flyttas de till ett terrarium som de vuxnas. Från omkring sex månader blir de mer skygga på dagen, precis som de vuxna.

Hälsa och vanliga misstag

Det finns inga sjukdomsbeskrivningar för arten, så de vanliga problemen hos pilgiftsgrodor gäller:

- Grodyngel i stillastående vatten dör inom några dagar.
- För hög temperatur och stillastående luft, som ger stress och mögel.
- Chytridsvamp (*Batrachochytrium dendrobatidis*). Nya djur hålls i karantän i minst sex veckor.
- Brist på kalk och vitaminer, särskilt A-vitamin, som ger svaga skelett, dålig tillväxt och dåliga kullar.
- Smutsigt vatten och bakterier i vattenskålen.

Livslängden i fångenskap är inte dokumenterad; siffran i rutan är en uppskattning utifrån närbesläktade arter. Kontakta en veterinär med kunskap om groddjur om ett djur slutar äta eller tappar vikt.

Läs mer: Karantän och hygien

Fråga alltid dina kunniga bekanta

Guiden är ett bra ställe att börja på, men den kan inte ersätta erfarenhet. Djur är olika, och mycket av det viktigaste lär man sig av dem som har hållit arten i åratal. Prata med en uppfödare, en erfaren djurhållare eller en veterinär med kunskap om kräldjur och groddjur innan du skaffar djuret - och igen om något verkar fel.